

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyně: **Ing. M. V.**, zastoupené Mgr. Matyášem Semrádem, Hodov 459, Úvaly, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 11. 2023, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 11. 2024, čj. 54 Ad 1/2024-62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Okresní správa sociálního zabezpečení Most (OSSZ) zamítla žádost žalobkyně o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínek podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (*zákon o důchodovém pojištění*), neboť jí z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost pouze o 20 %. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně neúspěšné odvolání (námitky).

[2] Následné rozhodnutí žalované žalobkyně napadla žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem, který však rovněž dospěl k závěru, že žalobkyně nesplňuje podmínky ve smyslu § 38 zákona o důchodovém pojištění. Proto žalobu zamítl.

2. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Žalobkyně (*stěžovatelka*) kasační stížností napadá rozsudek krajského soudu z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., tedy pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, nesprávné posouzení skutkových okolností a pro nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[4] Ve vztahu k řízení před správními orgány stěžovatelka namítá nedostatečné posouzení lékařské zprávy MUDr. Š., která údajně vyvrací závěr žalované o poklesu pracovní schopnosti o pouhých 20 – 25 %. Podle stěžovatelky jsou navíc odborné posudky, z nichž žalovaná vycházela, příliš strohé a poukazují pouze na způsob a důvody určení rozsahu snížení pracovní schopnosti. Z odborných posudků je dále zjevné, že nebylo přihlédnuto k dalším dopadům postižení do každodenního života stěžovatelky. Žalovaná tedy nezjistila skutkový stav v nezbytném rozsahu ve smyslu § 3 správního řádu.

[5] Stěžovatelka dále uvádí, že již před krajským soudem namítla pochybnost o nestrannosti a nezávislosti posudkových lékařů, kteří svou činnost vykonávají pro žalovanou. V tomto smyslu poukazuje zejména na úzkou kolegiální a systémovou vazbu, popř. ekonomický vztah k žalované. Systémovou podjatost stěžovatelka dovozuje rovněž z veřejně dostupných dat, které podle stěžovatelky vypovídají o restriktivním přístupu k přiznání nároku na invalidní důvod. Krajský soud tak pochybil, neboť nechal vypracovat odborný posudek Posudkovou komisí MPSV v Ústí nad Labem (*posudková komise*), přestože měl požádat o vypracování posudku posudkovou komisí působící ve zcela jiném kraji, popř. měl nechat vypracovat revizní posudek.

[6] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku shledává stěžovatelka v nedostatečném vypořádání se s námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalované. Již v žalobě proti rozhodnutí stěžovatelka poukázala na strohé lékařské popisy, které postrádají odpověď na klíčovou otázku, a to z jakého důvodu nebylo její zdravotní postižení hodnoceno jako zdravotní postižení, které spadá pod kapitolu XV., oddíl B, položku 3c vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míra poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (*vyhláška o posuzování invalidity*).

[7] Závěrem stěžovatelka poukazuje na nesprávné právní posouzení zdravotního postižení a s tím spojenou míru poklesu její pracovní schopnosti. Krajský soud měl podle stěžovatelky dostatek důkazů k tomu, aby dovedl, že stěžovatelka je značně omezena při každodenních aktivitách a že její pracovní schopnost poklesla nejméně o 35 % oproti původnímu (předúrazovému) stavu ve smyslu kapitoly XV., oddílu B, položky 3c vyhlášky o posuzování invalidity.

[8] Žalovaná ve vyjádření uvedla, že v souvislosti s rozhodováním o námitkách nechala vypracovat nový odborný posudek, na jehož základě dospěla ke stejnému závěru, ke kterému následně dospěl též krajský soud podle odborného posudku vypracovaného posudkovou komisí ze dne 20. 6. 2024. S ohledem na řízení před krajským soudem žalovaná též upozornila, že stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, pro které by mohla být její kasační stížnost považována za přijatelnou, a proto navrhuje ji odmítnout pro nepřijatelnost ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s.

3. Posouzení věci NSS

[9] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po přezkumu přípustnosti zabývá tím, zda kasační stížnost svým významem *podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele* ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Pokud by tomu tak totiž nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se přitom podle ustálené judikatury zdejšího soudu může jednat v následujících typových případech:

pokračování

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci NSS.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. *judikatorní odklon.* To znamená, že NSS ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) V napadeném rozhodnutí městského soudu bylo shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.* O takové pochybení se může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva. Zde však platí, že NSS není povolán přezkoumávat pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

[10] Přijatelnost kasační stížnosti je tedy třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů (podmínek řízení), jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelkou uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Jinými slovy vyjádřeno, teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, NSS posoudí její důvodnost.

[11] Ze shora uvedeného obecného vysvětlení postupu NSS v těchto řízeních je také patrné, že je primárně na samotné stěžovatelce (resp. jejím zástupci), aby soudu poskytla přesvědčivou argumentaci právě k otázce přijatelnosti kasační stížnosti. Tedy aby uvedla racionální důvody, pro které návrh přesahuje její vlastní zájmy. V posuzované věci tak ale stěžovatelka nečiní a samostatnou argumentaci přímo se týkající přijatelnosti kasační stížnosti ani nenabízí.

[12] NSS se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pokud by totiž byla tato námitka důvodná, mohlo by se jednat o důvod přijatelnosti uvedený shora [bod 4) písm. b) – zásadní procesní pochybení krajského soudu] a NSS by napadený rozsudek zrušil, aniž by zkoumal důvodnost dalších uplatněných kasačních důvodů, neboť pouze u přezkoumatelného rozhodnutí lze posuzovat jeho zákonnost.

[13] Z nyní napadeného rozsudku je však dostatečně zřejmé, o jaké věci krajský soud rozhodoval a jakými úvahami se řídil. Krajský soud jasně a srozumitelně vysvětlil, z jakých skutečností vycházel při hodnocení procentní míry snížené pracovní schopnosti stěžovatelky a na základě jakých důvodů vyhodnotil, že žalovaná nepochybila při přezkumu rozhodnutí OSSZ. Z napadeného rozsudku též vyplývá, že soud náležitě posuzoval možný postup podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity (zvýšení míry poklesu pracovní

schopnosti až o 10 procentních bodů), a ačkoli dal stěžovatelce za pravdu, že odůvodnění posudkové komise je strohé, uvedl, že na ně nelze pohlížet izolovaně. K uvedenému též vyslovil, že posudková komise zjevně „zvolila horní hranici rozmezí pro uvedenou položku právě proto, že se u žalobkyně jedná o dominantní končetinu se středně těžkým omezením rozsahu pohybu v rameni a již neřešitelnou lézi rotátorové manžety, i s přihlédnutím k ostatním chorobám. Z toho dle soudu jednoznačně implicitně vyplývá, že posudková komise již neshledala důvody pro aplikaci § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity, tedy pro zvýšení míry poklesu pracovní schopnosti, neboť pokles pracovní schopnosti žalobkyně není větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti obsažené v kapitole XV., oddílu B, položce 3b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.“ Krajský soud se náležitě zabýval i nezávislostí posudkové komise, když v souladu s ustálenou judikaturou NSS dospěl k závěru, že posudkové komise jako orgány Ministerstva práce a sociálních věcí nejsou podjaté pro organizační či jiné funkční vazby s posudkovými orgány žalované. Za základě výše uvedeného tak NSS nehledal, že by rozsudek krajského soudu nebyl dostatečně srozumitelný nebo náležitě odůvodněný.

[14] Z kasační stížnosti se dále podává, že stěžovatelka dovozuje podjatost posudkových lékařů a posudkové komise pouze z důvodu úzkých kolegiálních a systémových vazeb a proto, že nebylo přihlédnuto k dalším okolnostem, které její zdravotní postižení provázejí. Krajský soud tak podle stěžovatelky nesprávně posoudil její zdravotní stav, přestože měl dostatek důkazů k tomu, aby stanovil, že z důvodu zdravotního postižení klesla její pracovní schopnost alespoň o 35 %.

[15] Otázkou podjatosti a absencí nezávislosti posudkové komise se však NSS již dříve zabýval. Z rozsudku ze dne 29. 8. 2018, čj. 10 Ads 121/2017-44 se podává, že „posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. I tyto posudky nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Z výše uvedeného je zřejmé, že činnost posudkových komisí a posudkových lékařů upravuje zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Výhrady stěžovatele, který považuje posudkové lékaře za podjaté proto, že působí u správního orgánu, který o dávce rozhoduje, jsou tedy namířeny přímo proti znění zákona, který tuto situaci předpokládá. Soulad citované právní úpravy s ústavním pořádkem potvrdil opakovaně Ústavní soud.“ Lze tak uzavřít, že rovněž kasační námitka systémové podjatosti posudkových lékařů je nepřijatelná, neboť tato otázka již byla dostatečně a opakovaně vyřešena judikaturou zdejšího soudu a krajský soud rozhodl v souladu s ní (srov. též rozsudky NSS ze dne 30. 11. 2020, čj. 5 Ads 253/2017-28 nebo ze dne 8. 11. 2018, čj. 10 Ads 248/2017-61).

[16] Co se týče nedostatečných skutkových zjištění, NSS konstatuje, že OSSZ i žalovaná nechaly vypracovat odborný posudek pro účely správního řízení a posudková komise následně vypracovala další posudek pro účely řízení před krajským soudem. Z uvedených posudků je zjevné, z jakých důvodů bylo zdravotní postižení stěžovatelky podřazeno pod kapitolu XV., oddíl B, položku 3b vyhlášky o posuzování invalidity s poklesem 15 – 25 % míry pracovní schopnosti. Z odborných posudků se rovněž shodně podává, že zdravotní postižení stěžovatelky způsobilo pokles její pracovní schopnosti maximálně o 25 %, což neodpovídá žádnému stupni invalidity. Krajský soud tak neměl pochybnosti o správnosti

pokračování

závěrů posudkových lékařů, neboť ty se ve vztahu ke zdravotnímu postižení a míry poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky nelišily.

[17] V této souvislosti NSS též připomíná, že je to především krajský soud, který je povolán ke zhodnocení rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, tedy včetně otázek skutkových. Ze strany NSS tak k zásahu dochází pouze ve výjimečných případech a omezuje se zejména na vady řízení a dokazování ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Z ustálené judikatury rovněž plyne, že do hodnocení skutkových otázek, které provedl krajský soud, NSS zasahuje pouze tehdy, bylo-li řízení před krajským soudem zatíženo vadou. Krajský soud se však náležitě vypořádal se všemi žalobními body a odůvodnil, jaké okolnosti považoval za rozhodné. Ani NSS v tomto ohledu neshledal žádné zásadní pochybení s možným dopadem do hmotněprávního postavení stěžovatelky, ani rozpor s ustálenou judikaturou.

[18] Též k námitce, že krajský soud nenechal vypracovat nový, zcela nezávislý znalecký posudek (nejlépe mimo území Ústeckého kraje), existuje ustálená judikatura. V tomto kontextu proto NSS připomíná, že tento postup je namístě pouze ve výjimečných případech, a to zejména tehdy, má-li krajský soud pochybnosti o objektivitě a odbornosti závěrů odborného posudku posudkové komise (srov. usnesení ze dne 29. 2. 2024, čj. 8 Ads 239/2023-26, nebo rozsudky ze dne 25. 6. 2003, čj. 2 Ads 9/2003-50, č. 150/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 10. 2005, čj. 6 Ads 37/2004-109, ze dne 26. 4. 2017, čj. 3 Ads 76/2016-60). Žádné takové skutečnosti však v dané věci nebyly dány.

[19] NSS proto uzavírá, že kasační stížnost je nepřijatelná. Krajský soud se nedopustil hrubého pochybení při výkladu hmotného ani procesního práva a respektoval ustálenou judikaturu, od níž se NSS nehodlá jakkoli odchýlit. Zdejší soud současně neshledal ani jinou vadu řízení před krajským soudem, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku.

4. Závěr

[20] S ohledem na výše uvedené NSS dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[21] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci. Stěžovatelka úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. února 2025

Vojtěch Šimíček
předseda senátu